

ROBIN
SHARMA

**ŠVENTASIS,
BANGLENTININKAS
IR VADOVAS**

NUOSTABI ISTORIJA
APIE ŠIRDIES TROŠKIMŲ IŠSIPILDYMĄ

Turinys

Padėkos / 9

Įvadas / 12

1. Nauja pradžia / 15

2. Į kelionę / 33

ŠVENTASIS

3. Atsivėrimas tikrajai pasaulio tvarkai / 40

4. Būk ištikimas savo esybei / 63

5. Langas su vitražu / 81

6. Didžiosios priežasties paieškos / 85

BANGLENTININKAS

7. Susitikimas su širdies mokytoju / 89

8. Žengimas paslaptin / 104

9. Dvasios augimas paplūdimyje / 120

10. Banglenčių sportas ir meilė sau / 134

KOMPANIJOS VADOVAS

11. Daugiausia laimi tas, kuris duoda / 152

12. Meilė kaip verslo priemonė / 166

13. Tikrasis kelias į sėkmę / 177

14. Paskui troškimus ir svajones / 186

15. Laiptai į nuostabų gyvenimą / 195

PIRMAS SKYRIUS

Nauja pradžia

Mes visi, kariai ir nekariai, turime po kubinį centimetrą šanso, kuris retsykiais vis iššoka mums prieš akis. Karys nuo paprasto žmogelio skiriasi tuo, kad jis šią tiesą suvokia ir visuomet būna budrus. Karys laukia, todėl, kai tas kubinis centimetras šanso išnyra, jis jį nutveria.

– Carlos Castaneda

Man dar niekada gyvenime taip neskaudėjo. Dešinioji ranka nevalingai virpėjo, ant baltutėlių marškinių tryško kraujas. Buvo pirmadienio rytas, ir man galvoje sukosi vienintelė mintis, kad tai nėra tinkama diena mirti.

Nejudėdamas tysojau savo automobilyje. Stulbino tą sceną gaubianti tylą. Nė vienas žmogus furgone, ką tik įsirežusiam į mane, net nekrustelėjo. Smalsuoliai, kurie spietėsi aplink įvykio vietą, atrodė pasibaisėję. Eismas visiškai sustojo. Aš tik girdėjau, kaip šlama abipus kelio stūksančių medžių lapai.

Galop prie manęs pribėgo du nelaimės liudytojai, jie sušuko, kad pagalba jau atvyksta, ir paragino nejudėti. Vienas iš jų, čiupęs mano ranką, ėmė melstis: „Dieve, padėk šiam žmogui. Maldaujame Tave jį globoti.“ Po kelių minučių įvykio vietą apsupo grupelė kaukiančių greitosios pagalbos, priešgaisrinės tarnybos ir policijos

automobilių. Laikas pradėjo bėgti lėčiau, o aš, matydamas, kaip metodiškai, bet nepaprastai grakščiai šioje sudėtingoje situacijoje darbuojasi gelbėtojai, pajutau keistą ramybę. Jaučiausi it liudytojas, visus įvykius ramiai ir šaltai stebintis iš šalies.

Vėlesnis išgyvenimas, kurį galiu prisiminti, yra mano atsitokėjimas ligoninės palatoje. Palata kvėpėjo šviežiomis citrinomis ir balikliais. Niekada nepamiršiu to kvapo. Beveik visas mano kūnas buvo sutvarstytas, o abi kojos – sugipsuotos. Ant rankų išvydau daugybę mėlynių.

Prie manęs budėjo jaunutė, graži slaugė.

– Misteri Valentainai! Negaliu patikėti – jūs atsigavote! Tuoju kviečiu gydytoją, – išbėrė ji ir ėmė karštligiškai spausti šalia lovos sienoje įtaisytą iškvietimo mygtuką.

– Vadinkite mane Džeku, – kai ji atsitraukė nuo mygtuko, kimiai ištariau aš, stengdamasis būti kuo atsainesnis, nors ir supratau, kad mano būklė sunki. – Kur aš esu?

– Leikvju bendrojoje ligoninėje, Džekai. Čia – reanimacijos palata. Praėjusią savaitę jums nutiko siaubinga eismo nelaimė. Atvirai sakant, jums labai pasisekė, kad likote gyvas.

– Tikrai? – bandžiau kvailai juokauti.

– Aha, – išspaudė šypsnį slaugė, tyrinėdama ligonio lentelę ant mano lovagalio. – Kai į jūsų automobilį įsirėžė furgonas, jūs netekote sąmonės. Jus čia atvežę greitosios pagalbos sanitarai netikėjo, kad išgyvensite. Dabar jums reikia rūpintis tik kaip išsigydyti tas baisias žaizdas ir lūžusias kojas. Viskas bus gerai. Taip, jūs tikrai esate nepaprastai laimingas jaunuolis.

Laimingu savęs niekada nelaikiau, tačiau tokiomis aplinkybėmis su slaugė negalėjau nesutikti. Buvau palaimintasis, kuriam suteikta malonė gyventi.

– Kodėl aš čia visiškai vienas? – paklausiau dairydamasis po palatą. – Ar galiu tikėtis bent kokios draugijos?

– Džekai, jūs ką tik atsitokėjote. Atsipalaiduokite ir leiskite sau šiek tiek sustiprėti. Nesimuistykite. Netrukus ateis jūsų gydytojas. Jis dėl jūsų nepaprastai jaudinasi.

Tą dieną mane dar kelias valandas tikrino, tyrė ir drąsino didžiulis būrys gydytojų bei slaugių, kol galų gale aš iš tiesų supratau, į kokį pavojingą eismo įvykį buvau patekęs. Furgono vairuotojas žuvo iškart, o mano gydytojas atvirai prisipažino netikėjęs, kad aš kada nors atgausiu sąmonę. „Dar neteko susidurti su tokiu atveju“, – pareiškė jis dalykiškai.

Tvirtai tikėjau, jog visa tai negalėjo atsitikti šiaip sau. *Viskam* yra priežastis, gyvenime nebūna atsitiktinumų. Neabejoju, kad šiuos teiginius esate girdėję. Tikiu, jog neaprėpiama mūsų visata ne tik išmintinga, bet ir yra mums labai palanki. Šis pasaulis trokšta, kad mes gyventume didingus gyvenimus. Jis trokšta, kad būtume laimingi, kad nugalėtume.

Tylus vidinis balsas (kuris pirmą kartą pasigirdo toje palatoje, o paskui ramindavo mane sunkiausiomis valandomis ir silpnumo akimirkomis) man pranešė, kad turi įvykti kažkas itin reikšminga ir kad tai, ką išgyvensiu ateinančiomis dienomis bei savaitėmis, iš pagrindų pakeis ne tik mano, bet daugybės kitų žmonių gyvenimą. Ir aš tariau sau, jog tai, kas manyje yra geriausia, dar neatsiskleidė.

Manau, kad daugelis žmonių neįsiklauso į tylų, išmintingą vidinį balsą. Kiekvieno iš mūsų sielos gelmėse yra kertelė, kurioje slypi atsakymai į pačius svarbiausius klausimus. Mes žinome savo tiesą, mes žinome, ką reikia daryti, kad susikurtume nepaprastą gyvenimą. Mes esame tiesiog praradę ryšį su tuo natūraliu grynosios išminties šaltiniu, kadangi jį slopina šių laikų triukšmas ir chaosas. Kai aš užsisklendžiu tyloje ir ramybėje, šis tiesos balsas prabyla. Ir kuo labiau juo tikėjau, tuo nuostabesnis darėsi mano gyvenimas.

Tos pačios dienos vakare, apie pusę dešimtos, į palatą, kurioje gulėjau, sanitaras įvežė kitą ligonį. Apsidžiaugęs, jog čia daugiau

neteks tūnoti vienam, kilstelėjau galvą, pažvelgiau į būsimą pašnekovą ir išvydau senyvą, gal 75-erių metų amžiaus vyrą. Jo tankūs žili plaukai buvo elegantiškai subraukti aukštyn, o veidas – pilnas rudų dėmių, taigi galėjai spėti, kad šis žmogus daug metų praleido spiginamas saulės. Trapi išvaizda ir sunkus kvėpavimas liudijo apie jo ligą. Kai sanitaras jį guldė į lovą, žmogus tyliai sudejavo.

Maždaug po dešimties minučių ligonis lėtai atsimerkė, ir aš nustėrau. Jo akys buvo tokios skaisčiai mėlynos, tokios skaidrios ir tokios spindulingos, jog man net nugara pašurpo. Suvokiau, kad tame žmoguje slypi išminties gelmė, kokios reta šiame skubotų sprendimų ir greitų gyvenimų pasaulyje. Neabejojau, jog priešais mane yra didis mokytojas.

– Labas vakaras, – sušnibždėjo jis švelniu, bet oriu balsu. – Regis, mudu čia šiek tiek laiko būsime kartu.

– Taip, ne pati geriausia vieta leisti penktadienio vakarą, ar ne? – atsiliepiu nuoširdžiai šypsodamasis. – Aš esu Džekas, – ir sveikindamasis kilstelėjau ranką. – Džekas Valentainas. Maždaug prieš savaitę patekau į išties sunkų eismo įvykį, ir jau aišku, kad šioje lovoje tysosiu ilgokai. Visą dieną jaučiausi vienišas, todėl man malonu jus matyti, sere.

– Man taip pat malonu, Džekai. Aš – Kelas. Šioje ligoninėje, jos įvairiausiuose skyriuose ir palatose praleidau septynis mėnesius. Niekuomet nebūčiau patikėjęs, jog kada nors mane šitiek tirs, gydys, stebės. Bijau, kad viskas klostosi taip, jog iš čia man jau neteks išeiti, – žvelgdamas į lubas tyliai dėstė jis. – Atvykau į ligoninę dėl skrandžio skausmų, maniau, kad tiesiog suvalgiau kažką netinkama. Po šešių dienų man buvo skirta chemoterapija.

– Vėžys? – paklausiau stengdamasis atrodyti kuo jautresnis.

– Taip. Kai gydytojai jį aptiko, jis jau buvo išplitęs po visą kūną. Vėžys – mano plaučiuose, viduriuose, o dabar net ir galvoje. – Vyras drebančia dešiniąja ranka perbraukė sau per plaukų kupetą. – Kad ir kaip kas buvo, – mašliai kalbėjo jis toliau, – pa-

lyginti su dauguma žmonių, nugyvenau išties puikų gyvenimą. Mane, tą purviną vargšą, mama augino viena. Kokia nuostabi tai buvo moteris!

– Kaip ir manoji, – įsiterpiau.

– Apie motiną galvoju kiekvieną dieną, – tęsė Kelas. – Ji buvo jautri, bet stipri lyg ką tik išlietas plienas. Ji tikėjo manimi taip, kaip netikėjo joks kitas žmogus mano gyvenime, ir skatino siekti didelių tikslų. Jos meilė buvo išties besąlyginė, o tik tokia meilė, Džekai, yra tikra. Negaliu neprisiminti Hugo žodžių: „Didžiausia gyvenimo laimė – žinojimas, kad esame mylimi.“ Ir aš, berniuk, tos nepaprastos moters meilę jaučiau ypač aiškiai. Nori, papasakosiu savo gyvenimo istoriją?

– Kaip tik labai norėčiau ją išgirsti.

– Puiku. Ką gi, mano vaikystė buvo paprasta, bet smagi. Vasaromis kiauras dienas nuogas maudydavausi duburyje, o žiemos prabėgdavo sėdint priešais užiančią krosnį, klausantis įdomių pasakojimų ir skaitant nuostabias knygas. Mama mane mokė mylėti knygas.

– Aš taip pat mėgstu knygas, – neiškenčiau. – Tiesą sakant, mokykla manęs pernelyg nežavėjo, užtat dievinau savo knygas.

– Ir man buvo panašiai. Kokie išmintingi didžiojo mąstytojo Judos ibn Tibono žodžiai: „Padaryk knygas savo draugais. Tegul knygų spintos ir lentynos tampa tavo malonumo daržais ir sodais.“

– Gražiai pasakyta, Kelai.

Šis tęsė:

– Mokykloje man būdavo nuobodu, bet mane nepaprastai įkvėpdavo knygos. Niekada nepamiršiu, kaip motina aiškindavo, jog vienintelė idėja, perskaityta vienintelėje knygoje, turi galios pakeisti mano gyvenimą. Bėda ta, tvirtindavo ji, kad mes tiesiog nežinome, kurioje knygoje ta vienintelė idėja užrašyta. Spinduliuodama meilę, motina sakydavo, jog mano pareiga – tokios knygos

kantriai ieškoti; suradus ją, privalu turėti asmeninės drąsos ta idėja grįsti savo veiksmus ir siekti konkrečių pokyčių gyvenime. Džekai, kadangi tu taip pat mėgsti skaityti knygas, aš tau pacituosiu dar vieną mintį apie skaitymo galią, gerai?

– Būtinai.

– „Įprotis pirkti knygų daugiau, nei gebame perskaityti, yra sielos veržimasis į begalybę, ir ši aistra – vienintelis dalykas, kuriuo esame pranašesni už gyvūnus.“ Tai Edvardo Nortono žodžiai, turėjai juos girdėti, kai mokeisi vidurinėje, – Kelas pabandė lovoje įsitaisyti patogiau ir tęsė: – Paskui įstojau į karo akademiją. Mama nenorėjo, kad išvykčiau iš namų, tačiau akademijoje aš gaudavau stipendiją, o tai buvo proga išbristi iš skurdo. Paskui mokiausi koledže, kur pačią pirmą dieną įsimylėjau meilutę aštuoniolikmetę auksiniais plaukais ir dramblio kaulo spalvos oda. Ją pamačiau per istorijos paskaitą, ir tai iš tikrųjų buvo meilė iš pirmo žvilgsnio. Paprasčiausiai pajutau, jog mums lemta būti kartu. O Dieve, aš taip mylėjau Graciją, tą nekaltą ir švelnią būtybę! Savo gyvenimiškoje kelionėje negalėjau įsivaizduoti nuostabesnio pakeleivio.

– Gracija – ir mano mamos vardas, – tariau aš.

– Gražus vardas, tiesa, Džekai?

– Taip, gražus.

– Mudu su Gracija susituokėme, paskui gimė sūnus. Aš jį nepaprastai mylėjau. Mums tai buvo ypatingas metas. Netrūko nei linksmybių, nei juoko, nei meilės – pačių geriausių dalykų gyvenime. Be to, kaip tik tada aš nutariau save išbandyti versle ir įkūriau pjautinės medienos bendrovę, kuri tiekė medžiagą daugybei didelių statybos kompanijų. Tai buvo ekonominio klestėjimo laikai, tad statybų apimtys kilo lyg ant mielių. Per kelerius metus uždirbau krūvą pinigų, tiesą sakant, milijonus dolerių, ir mūsų – Gracijos, sūnaus bei mano – gyvenimas tapo panašus į grynų gryniausių pasaką, – tai ištaręs Kelas papurtė galvą, tarsi negalėdamas patikėti pačiu savimi. – Tačiau didėjant pinigų kiekiui, – kalbėjo jis to-

liau, – mane vis labiau gožė verslas. Pasidariau uždaresnis, mažiau dėmesingas šeimai. Galima sakyti, jog keliaudami per gyvenimą esame priversti žongliruoti keliais skirtingais kamuoliais. Kai kurie iš jų, kaip ir tas, kuris simbolizuoja karjerą, yra guminiai. Jei jie nukrenta ant žemės, nuo jos paprasčiausiai atšoka. Tačiau kiti kamuoliai, tarp jų ir simbolizuojantis šeimą, yra stikliniai. Jei toks kamuolys nukris, jis daugiau nepašoks. Taip suklydau ir aš. Pinigai mane tiesiog supainiojo ir nukreipė klaidingu keliu. Mano tauriausios vertybės ir tikrieji prioritetai ėmė blukti. Užuoat savo šeimai tapęs artimesnis, ėmiau nuo jos tolti. Vėliau supratau, kad pats turtingiausias žmogus pasaulyje yra ne tas, kuris daugiausiai turi, bet tas, kuriam mažiausiai reikia. Deja, šią pamoką mokiausi pernelyg ilgai. Ir už tai, žmogau, labai brangiai sumokėjau.

Įdėmiai, susikaupęs klausiausi žmogaus, kuris su manimi taip atvirai dalijosi savo išgyvenimais. Kadangi taip pat augau be tėvo, ypač žavėjo Kelo įžvalgos apie stiprios šeimos svarbą. Visą gyvenimą ilgėjausi ryšio su tėvu, kurio taip ir neteko kaip reikiant pažinti, ir nuolat jaučiau, jog dėl šios netekties stokuju didelės savo esybės dalies. Klausiausi Kelo, ir mane persmelkė liūdesys dėl to, kad aš, tiesa, dar palyginti jaunas, nesutinku moters, galinčios pažadinti man troškimą dalytis su ja savo likimu ir sukurti šeimą. Iki šiol tokio ilgesio savyje nebuvau pastebėjęs.

– Bet tada, – Kelo balsas tapo pašaipus, – kaip tai nuolat būna, prasidėjo didžiulis pramonės nuosmukis, ir aš praradau viską. Džekai, nesakau, jog netekau *dalies* savo pinigų ir *dalies* nuosavybės. Kalbu apie tai, kad per kelias savaites mes netekome visko. Ypač baisus šis smūgis buvo Gracijai. Dėl tokių skausmingų pokyčių ji nepaprastai sielvartavo. Tačiau mudu buvome stiprūs žmonės ir drauge stengėmės padėti taisyti. Kadangi mano verslas beveik žlugo, su Gracija pradėjome gyventi kur kas kukliau. Be to, sukrėtimas mus abu paskatino gilintis į save. Nesėkmės žmonės dažnai tam nuteikia. Mes vėl pradėdame jausti, kas iš tikrųjų

esame ir ko išties norime. Jos supurto ir pažadina iš apsnūdimo. Taigi nors finansinė padėtis mums kėlė daug rūpesčių, o tarpusavio santykiams dar grėsė daug išbandymų, aš labai sparčiai tobulėjau kaip asmenybė. Tų dienų bėdos mane nukreipė į savęs pažinimo ir dvasios ugdymo kelią, kuriuo einu iki šiol. Tai visiškai pakeitė mano gyvenimą.

– Tad kas atsitiko paskui, Kelai? – pasiteiravau nuoširdžiai susidomėjęs. Man nerūpėjo, kad jau vėlu ir visoje ligoninėje išjungė šviesas.

– Aš tapau filosofu, – išgirdau tiesų ir trumpą atsakymą.

– Filosofu? O kaip jūsų verslas? Kaip Gracija ir sūnus?

– Filosofija – tai tiesiog meilė išminčiai. Aš tik noriu tau pasakyti, kad pradėjau mylėti išmintį stipriai kaip gyvenimą. Kiauras dienas mąstydavau apie gyvenimo prasmę ir gilindavausi į jo esminius dalykus. Problemos, kurioms anksčiau skirdavau tiek daug dėmesio, ėmė atrodyti visiškai nereikšmingos. Gaila, mudu su Gracija tolime vienas nuo antro labai sparčiai ir galiausiai išsiskyrėme. Kai kurie žmonės tiki, jog tarpusavio santykiai yra tam tikros užduotys. Vieni ryšiai trunka savaites, kiti – visą gyvenimą, tačiau jie visi skirti tam, kad mokytų svarbių pamokų, spartinančių mūsų dvasinį augimą. Tie metai, kuriuos praleidau kartu su Gracija, mane daug ko išmokė. Deja, po skyrybų ji išsivežė mūsų sūnų, ir aš daugiau niekada nemačiau nei jos, nei jo. Tai mane sugniuždė, – Kelo balsas sudrebėjo. – Kai tai atsitiko, dalis mano esybės mirė. Aš iki šiol negaliu sau atleisti, kad sugrioviau mūsų šeimą. Dieve, kaip man trūko to vaikelio...

Paskutinė žinia apie Graciją buvo ta, – tęsė jis, – kad ji iškeliauvo į kitą šalies pakraštį ir stengėsi auginti sūnų iš tų menkų lėšų, kurios jai buvo likusios. Norėjau išsaugoti ryšį, padėti Gracijai, tačiau žinojau, jog iš širdgėlos ir išdidumo ji nė už ką nesutiks su manimi bendrauti. Šeimos praradimas – išties pati didžiausia klaida mano gyvenime. Žmona ir sūnus man suteikė daug ypatingos

laimės akimirku, bet tai supratau tik tada, kai buvo jau vėlu. Tačiau mūsų pragaištingiausiose klaidose slypi ir svarbiausios pamokos. Dabar esu išmintingesnis. Manau, kad tikroji gyvenimo gudrybė – nenuovokumą paversti toliaregiškumu bei įžvalgumu.

– Gražiai skamba, Kelai. Man regis, jūs norite pasakyti, kad gyvenime svarbu leisti praeičiai mums tarnauti. Ar aš teisus?

– Gražiai skamba, Džekai. Tu visiškai tikslus. Klaida nėra nusikaltimas; klysdami žmonės dvasiškai auga. Mes sukurti klysti, nes klaidos skatina tobulėjimą. Tik neturėtume kartoti tų pačių klaidų. Sielos žaizdas paverskime išmintimi, arba, pasak tavęs, leiskime praeičiai mums tarnauti.

Kai Gracija su sūnumi išsikraustė, – kalbėjo toliau Kelas, – aš dar giliau pasinėriau į save ir keleriems metams užsisklendžiau nuo viso pasaulio. Savęs pažinimas ir vidinė kvota tapo mano svarbiausia užduotimi, o didžiausia aistra – atskleisti, koks aš esu žmogus ir kodėl mano gyvenimas susiklostė būtent taip. Pasulyje, kuriame dauguma žmonių gyvena išorinį gyvenimą, aš gyvenau vidinį gyvenimą; pasaulyje, kuriame žmonės bėga nuo savo baimių, aš bėgau jų link. Ir tai, ką išvydau giliausiose savosios esaties kertelėse, buvo neįtikėtina.

– Ar galite papasakoti, ką pamatėte savo viduje? – susijaudinęs paklausiau aš, pakerėtas Kelo žodžių.

– Leisiu tai atskleisti tau pačiam, sūnau, – atsakė jis, dar labiau kurstydamas ir taip liepsnojančią mano smalsumą. – Suprask štai ką: savo vidinį darbą kiekvienas turi atlikti pats. Tai mūsų svarbiausia pareiga. Pagrindinis gyvenimo tikslas – ištyrinėti ir pažinti save, savo esybę ir visa tai, kas mes, žmonės, esame. Štai svarbiausia gyvenimo kelionės paskirtis. Tikrąją gyvenimo sėkmę laiduoja vidinis darbas, arba savityra.

– Aiškiau nepasakysi.

– Supratau, kad patys didžiausi žmogaus turtai slypi jo širdyje. Brangiausios gyvenimo dovanos – tai dovanos, esančios mūsų

viduje, bet jos atsiskleidžia tik tiems, kurie turi drąsos pažvelgti į tai, kas yra po jų būties paviršiumi.

Aš akimirką mažiau apie jo žodžius, o paskui tariau:

– Deja, Kelai, aš niekada nebuvo tas, kuris rūpinasi savo dvasiniu tobulėjimu. Dirbu reklamos agentūroje, taigi mano dienos bėga kolektyviniame pasaulyje. Visos pastangos skirtos vien pinigų daryti ir gerai atrodyti. Aš nesididžiuoju tuo, kaip viskas klostosi manajame pasaulyje, tačiau išmokau žaisti pagal jo taisykles. Ir žaidžiu išties gerai. Mano automobilis, tiesa, dabar virtęs metalo laužu, eiklus, būstas – ištaigingas, o draugai – kieti riešutėliai. Bet dienai baigiantis vis tiek nesijaučiu laimingas. Kažko trūksta. Visiškai pritariu, kad sėkmę lemia vidinė veikla. Žinau štai ką: jei geriau sutarčiau su savimi, gyvenimas man būtų daug mielesnis. Tad kaip man pradėti tą darbą, kurį jūs vadinate „vidiniu“?

– Gali pradėti pajausdamas savo mirtingumą. Džekai, mintys apie mirtį ypač sustiprina gyvumo pojūtį.

– Tikrai?

– Žinoma. Tik glaudžiai emociškai siedamiesi su faktu, kad gyvenimas yra trumpas, o mūsų valandos – suskaičiuotos, galime gyventi grynakraujį gyvenimą ir kiekvieną savo esybės dalelę aukoti nubudimo akimirkoms. Jei tau dabar būtų likę gyventi vieneri metai, lažinuosi, gyventum visiškai kitaip. Tu nepraleistum progų, nebijotum savo širdies atverti meilei, tavo gyvenimas būtų kupinas aistros, mėgavimosi ir geranoriško susitelkimo į tai, kas vertinga.

– Ką reiškia gyventi „susitelkus į tai, kas vertinga“?

Kelas lėtai atsisėdo, nuo stalelio, stovinčio greta jo lovos, paėmė pieštuką ir pasitikėjimo kupinu balsu paaiškino:

– Gyvenk kaip šis pieštukas, ir tavo gyvenimas bus puikus. Pernelyg dažnai žmonių gyvenimai panėšėja į atšipusius ašmenis. Privalome išgaląsti savo dėmesį ir gyventi taikydami į pačią esmę – kaip tai daro nusmailintas pieštukas. Šitai planuojamas,

o paskui kuriamas nepaprastas nuotykis, vadinamas gyvenimu. Rašytojas Michelis Eyquemas de Montaigne'as tai išsakė šiais žodžiais: „Didingas ir šlovingas žmogiškumo potyris – gyventi taikantis į esmę. Visi kiti dalykai tėra nereikšminga butaforija ir priedai.“ Deja, Džekai, dauguma mūsų gyvename taip, tarsi mums priklausytų visas pasaulio laikas. Mes išsiginame savo aistrų ir atidėliojame svajonių įgyvendinimą. Tačiau iš tiesų gyvenimas yra trapi dovana, jį privalome gyventi čia ir dabar. Nė vienas nežinome, kiek mums liko rytojų. Prašau manimi patikėti.

– Aš tikiu, – kuo nuoširdžiausiai pritariau suprasdamas, kokia ypatinga tokiomis aplinkybėmis ši pamoka buvo mano naujajam draugui.

– Telk dėmesį tik į dalykus, kurie gyvenime iš tikrųjų reikšmingi. Kai tapau senesnis ir išmintingesnis, suvokiau, kad dalykai, kažkada laikyti svarbiais, iš tiesų tėra menkniekiai. O tai, kas pirmiau atrodė nereikšmingos smulkmenos, tapo pačiais svarbiausiais dalykais – tais, kurie gyvenime reiškia daugiausia.

– O kaip aš turėčiau pajauti savo mirtingumą?

– Pateik sau Finalinius Klausimus, – pasigirdo tvirtas jo atsakas.

– Finalinius Klausimus? Tokių nežinau, Kelai. Apie ką jūs šnekatė? – aš net atsisėdau lovoje tiesiog priblokštas šio paslaptingo žmogaus žodžių.

– Kai gulėsi mirties patale ir rysi paskutinius oro gurkšnius, tavo protas susitelks į tris klausimus. Juos aš ir vadinu asmeniniais Finaliniais Klausimais. Kadangi tada, gyvenimo pabaigoje, tai bus patys svarbiausi apmąstymai, gal verta ugdyti drąsą, kad tie apmąstymai taptų svarbiausiais jau dabar?

– Tad kokie tie klausimai? – nekantravau aš, jausdamas, jog tai, ką tuoj išgirsiu, gali pakeisti mano gyvenimą.

– Jie paprasti: *Ar išmintingai gyvenau?*, *Ar tinkamai mylėjau?* ir *Ar pasiaukojamai tarnavau?*